

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΛΕΙΔΟΥΜΒΑΛΟΥ

Ἡ κατὰ τῶν κλειδοκυμβάλων ἐξεγερθεῖσα κατακραυγή ἀποτελεῖ τόσον θύρουδον ὅσον καὶ αὐτὰ τὰ κλειδοκύμβαλα· ἐπίσης ἐπ' ἀνάγκης λοιπὸν καὶ ἐπειγὸν εἶνε νὰ παύσῃ ὁ θόρυβος τῆς κατακραυγῆς ὅσον καὶ ὁ τῶν κλειδοκυμβάλων.

Τὸ κλειδοκύμβαλον εἶνε τὸ μόνον ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου κατορθῶναι τις νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἄλλους καὶ τὸν αὐτὸν του ἔτι χωρὶς νὰ ἔχῃ ἔκτακτον μουσικὸν τάλαντον, τὸ μόνον ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ὀρχήστραν ὁλόκληρον. Πράγματι τὰ ἐμπνευστὰ ὄργανα, τὰ ὅποια εἶνε ἀδύνατον νὰ παίξῃ τις χωρὶς νὰ γείνῃ πελιδνός, καὶ χωρὶς νὰ ἐξέλθωσιν οἱ ὀφθαλμοὶ του τῶν κογχῶν των, δὲν φαίνονται νὰ προξενῶσι πολλὴν εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς παίζοντας αὐτά, καὶ ὁμοιάζουσι πρὸς ἀληθῆ ὄργανα βρασάνου. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ ὀξύκυλος καθιστᾷ κωφοὺς τοὺς ἀκούοντας καὶ τυφλοὺς τοὺς παίζοντας αὐτόν.

Πάντα τὰ μουσικὰ ὄργανα καὶ ἰδίως τὸ βιολίον ἀπαιτοῦσι παρὰ τοῦ μουσουργοῦντος ἔκτακτον δεξιότητα ὅπως μὴ ἐμποίησιν συναισθήματα λίαν δυσάρεστα εἰς τοὺς ἀκροατάς, πρὸ πάντων τὸ βιολίον, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἂν καίπερ δαμασθῇ καὶ τιθασσευθῇ δὲν θὰ ἐκβάλῃ αἶφνης ὀξὺν τινα τὸν χορδῶν τριγμὸν ὡς κραυγὴν ὀργῆς.

Ἀλλὰ τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ χειροηέστερον εἶνε, ὡς λέγουσιν οἱ ὑπερχορδοῦντες του, καὶ πλείονας ἀπολαύσεις παρέχει, δύναται δὲ νὰ μᾶς τέρψῃ καὶ μετ' ἀφελοῦς χάριτος κρούμενον καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἐξ ἐπαγγέλματος μουσουργῶν.

Δεξιὸς μάλιστα κλειδοκυμβαλιστὴς συνήθιζε νὰ λέγῃ· «Εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον πρέπει νὰ φέρωμεν μόνον τὰς εὐχερῶς ὑπερνικωμένας δυσχερείας, ὥστε οἱ ἀκροαταὶ νὰ μὴ ὑποθέτωσι κἄν ὅτι ὑπῆρξε δυσχέρεια. "Οταν ἀκούω νὰ μὲ χειροκροτοῦν διότι δῆθεν κατενίκησα δυσκολίαν τινὰ διαλογίζομαι· Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν τὴν ἐνίκησα ὅσον πρέπει. "Εφ' ὅσον συλλογίζονται ἐμέ, ἔστω καὶ διὰ νὰ μὲ χειροκροτήσωσι, δὲν εἰμαι εὐχαριστῆμένος· μόνον τὴν μουσικὴν θέλω νὰ συλλογίζωνται οἱ ἀκροαταὶ μου, δηλὰ δὴ νὰ λησμονῶσι τὸ κλειδοκύμβαλον, τὸν μουσουργόν, ὀλίγον τι τὴν γῆν, ὀλίγον τι τὴν ζωὴν, καὶ αἱ ψυχαὶ των νὰ βυκαλῶνται ἡδυπαθῶς. Τότε μόνον εἰμαι εὐχαριστῆμένος ἐξ ἑαυτοῦ, ὅταν βλέπω μορφὰς καταλαμπομένας ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς, καὶ πλήρη λήθην τῆς ἐμῆς παρουσίας.»

Οἱ ἄλλεπάλληλοι καὶ ραγδαῖοι τόνοι δὲν εὐπρέστουν εἰς τὸν μουσουργόν τοῦτον. «Ὅλοι αὐτοὶ οἱ τόνοι, ἔλεγεν, ὁμοιάζουσι πρὸς ὀδυνηρὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας ἐκβάλλει τὸ κλειδοκύμβαλον ἐν ᾧ τὸ πλήττονται. "Εκαστος τόνος φωνάζει· Εἰμαι ἀπὸ ξύλον! εἰμαι ἀπὸ ξύλον! — Τοῦτο δ' αἶνε πασίγνωστον, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς πρέπει νὰ κατορθώσωμεν νὰ λησμονηθῇ.»

Τὸ κλειδοκύμβαλον καταθέλγει ἡμᾶς ὅτε οἱ μουσουργοῦντες δάκτυλοι φαίνονται συλλέγοντες ἐπὶ τῶν πληκτρῶν ὥραιας καὶ χαριέσσας μελωδίας φυσικῶς καὶ ἀπερίττως ὥστε συνέλεγον εἰς τοὺς ἀγροὺς ρόδα καὶ ἄ.

Εἰς τὴν μουσικὴν συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὸ ὕφος. "Οταν περὶ συγγραφῆς τινος λέγωμεν ὅτι ἔχει γλαφυρὸν ὕφος, ἀπὸδειξίς ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ὅσον δεῖ γλαφυρόν· ἂν ἐπὶ τινος γλυπτικῷ ἔργου φαίνωνται τὰ ἴχνη τοῦ γλύπτου τὸ ἔργον δεῖται καὶ ἄλλης γλυφῆς.

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, οἱ ἐξεγείροντες κατ' αὐτοῦ ἀντιπάθειαν καὶ ὀργὴν καὶ ἀανάκτησιν εἶνε οἱ παίζοντες αὐτό. "Αν οἱ ἀληθεῖς καλλιτέχναι μαγεύωσι διὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου, εἶνε ὅμως ἀναντίρρητον ὅτι οἱ μέλλοντες τοιοῦτοι εἶνε αὐτόχρομα ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας.

Ὑπεράνω τοῦ θορύβου τῶν κλειδοκυμβάλων ἐγείρεται φοδερὰ ἰσχὺ ἀρῶν καὶ ἀναθεμάτων κατ' αὐτῶν καὶ τῶν μουσουργῶν των.

Συγγραφεὺς τις ἀπεκάλεσε τοὺς Παρισίους Πιανόπολιν· ποία πόλις σήμερον δὲν δικαιούται νὰ λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦτο; Βλέπομεν δὲ ὅτι πᾶσαι αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην ν' ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ἐν ᾧ δὲ συνήθως τὰ θύματα, τὰ ἔχοντα ἀνάγκην παρηγορίας, φωνάζουσι καὶ παραπονοῦνται, ὑπὸ τὴν τυραννίαν ταύτην ὅλον τὸν θόρυβον ἀποτελοῦσιν οἱ βασανισταὶ καὶ οἱ δῆμιοι.

Πρέπει νὰ εὐρεθῇ που μία νῆσος εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μεταφέρωμεν τοὺς κλειδοκυμβαλιστάς καὶ τοὺς μαθητάς αὐτῶν. Δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ἡ νῆσος αὕτη νὰ εἶνε ἔρημος. "Αν δὲν εἶνε δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ γίνῃ· οἱ ἰθαγενεῖς, ὡς εἶνε ἐπόμενον θὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν παρὰ χρῆμα.

Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης οἱ ἐνεστώτες καὶ μέλλοντες κλειδοκυμβαλισταί, οἱ περιώνυμοι καὶ οἱ ἐπικείμενοι θὰ πληττῶσι κατ' ἀρέσκειαν τὰ κλειδοκύμβαλα, τὰ δὲ ταλαίπωρα κλειδοκύμβαλα θὰ ἐκβάλωσι τὰς ὀφείας κραυγὰς, τὰς ἀγωνιώδεις ὠρυγὰς των, τὰς ὁποίας οἱ παίζοντες μᾶς παριστάνουσι συνήθως ὡς σκιάλας ἢ γυμνάσματα.

Ἐφ' ὅσον κλειδοκυμβαλιστὴς τις δὲν καταστῇ ἀληθῶς ἔξοχος δὲν θὰ τῷ ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς νήσου. "Οταν γείνῃ ἔξοχος καὶ θέλει νὰ δώσῃ συνουσίαν θὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὰς πόλεις διὰ κλειστής καὶ αὐστηρῶς φρουρουμένης ἀμᾶξης. "Αμα τῷ πέρατι τῆς συναυλίας θὰ ἐγκλείεται εἰς τὴν ἀμάξαν καὶ θὰ μετὰγεται τάχιστα εἰς τὴν Κλειδοκυμβαλόνησον.

"Ἄλλο μέσον σωτηρίας δὲν ὑπάρχει.

K. *

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΤΕΧΝΑΙ

Τὸ θέατρον Βίβου ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων περικαλλεστάτων θεάτρων τοῦ Μεθούρνου, τῆς πρωτεύουσας τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ ἀγγλικῶν κτήσεων, ἐγένετο παρανόημα τοῦ πυρός. Εὐτυχῶς ἡ πυρκαϊὰ ἐξερράγη καθ' ἣν ὥραν τοῦτο ἦτο κλειστόν, ὥστε οὐδεὶς ἄνθρωπος ἀπώλεσθη.

Εἰς τὸν Ροβέρτον Σοῦμανν τὸν ἔξοχον γερμανὸν μουσουργόν ἰδρύει μνημεῖον ἡ ἰδιαίτερα αὐτοῦ πατρίς Ζβιχάου.

«Ὁ κακομοῖρης Ἰωνάθαν» τοιοῦτος ὁ τίτλος νέου μελοδραματίου τοῦ βιενναίου μουσικοῦ Μιλλόκερ. Τὸ